

ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรผู้เลี้ยง
ปลานิลในจังหวัดเชียงราย

ศรสวรรค์ นามศร

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ)

อาจารย์ ดร.ปรศนีย์ ณ. คีรี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในจังหวัดเชียงราย โดยมุ่งศึกษารถึงปัจจัยภายในองค์กร ปัจจัยภายนอกองค์กร และสภาพแวดล้อมในการแข่งขันที่มีผลต่อการคงอยู่ในวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กลยุทธ์ของวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและให้เกษตรกรตระหนักถึงการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนที่ช่วย เพิ่มอำนาจต่อรองในตลาด ลดต้นทุนการผลิต และสามารถเข้าถึงทรัพยากรหรือความช่วยเหลือจาก ภาครัฐได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดเชียงราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยภายในองค์กร ซึ่ง ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านกลยุทธ์ ด้านทักษะ ด้านระบบการปฏิบัติงาน ด้านโครงสร้าง ด้าน รูปแบบการบริหาร ด้านค่านิยมร่วม (2) ปัจจัยภายนอกองค์กร ประกอบด้วย ด้านการเมือง ด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย (3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ในการแข่งขัน ประกอบด้วย อำนาจต่อรองพ่อค้าคนกลาง การต่อรองกับผู้ผลิต การเข้ามาของ ผู้ประกอบการรายใหม่ การคุกคามจากสินค้าทดแทน และการแข่งขันของผู้ที่อยู่ในตลาด ทั้ง 3 ปัจจัย นี้มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่า Sig < 0.001 และพบว่าค่า R Square ของปัจจัยภายในองค์กร ปัจจัยภายนอกองค์กร และ สภาพแวดล้อมในการแข่งขัน มีค่าเท่ากับ 0.698 0.664 และ 0.703 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล ร้อยละ 69.80 ร้อยละ 66.40 และร้อยละ 70.30 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยภายในองค์กร, ปัจจัยภายนอกองค์กร, ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน, การตัดสินใจ, วิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงราย

Independent Study Title Factors Influencing the Retention of Tilapia Farmers
in Community Enterprises in Chiang Rai Province

Author Sornsawan Namsorn

Degree Master of Business Administration
(Business Administration)

Advisor Pratsanee Nakeere, Ph. D.

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the factors influencing the decision of Nile Tilapia farmers in Chiang Rai to participate in community enterprises, focusing on internal and external organizational factors as well as the competitive environment. The findings of this research will serve as a guideline for strengthening community enterprise strategies and raising farmers' awareness of the benefits of participation. These benefits include increased bargaining power in the market, reduced production costs, and improved access to resources and government support. The research employed a quantitative approach, utilizing questionnaires as the primary data collection tool. The sample consisted of 400 Nile Tilapia farmers who are members of community enterprises in Chiang Rai province. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as multiple regression analysis. The findings indicate that: (1) Internal Organizational Factors: These include aspects related to human resources, financial resources, knowledge resources, operational systems, planning, database systems, and production quality control systems. (2) External Organizational Factors: These encompass political, economic, social, technological, environmental, and legal aspects. (3) Competitive Environment Factors: These comprise the bargaining power of intermediaries, negotiation with producers, the entry of new entrepreneurs, the threat of substitute products, and competition among existing market participants. All three of these factors significantly influence the decision of tilapia farmers to participate in community enterprises, with a statistical significance level of 0.05 ($\text{Sig} < 0.001$). The R-

squared values for internal organizational factors, external organizational factors, and the competitive environment are 0.698, 0.644, and 0.703, respectively. This demonstrates that these three factors account for 69.80%, 64.40%, and 70.30% of the variance in the decision of Tilapia farmers to join community enterprises, respectively.

Keywords: Internal Organizational Factors, External Organizational Factors, Competitive Environment, Decision, Community Enterprises

